

STAMBOEKEN IN DE PRAKTIJK

Door: René van der Vlugt, Pomona 106, 6708 CD Wageningen

Inhoud: Inleiding - De praktijk van het stamboek - Stand van zaken - Literatuur - Geregistreerde stamboeken en stamboekhouders.

* * *

INLEIDING

In het eerste nummer van *Litteratura Serpantium* van dit jaar is van de hand van Twan Leenders een verhaal verschenen waarin het belang van stamboekprogramma's voor het houden en kweken van slangen uiteengezet werd (Leenders, 1994). Behalve een oproep om actief deel te nemen aan een stamboekprogramma bevatte zijn verhaal ook een aankondiging van een bijeenkomst in Diergaarde Blijdorp, waar het gebruik en de achtergronden van stamboekprogramma's nader toegelicht zou worden.

Diegenen die zich voor deelname aan een stamboekprogramma hadden aangemeld bij Twan Leenders, ontvingen elk een persoonlijke uitnodiging voor deze informatiedag die op 26 maart jl. gehouden is. Op deze bijeenkomst waren naast leden van de ESV ook leden van Lacerta en de Nederlandse Schildpadden Vereniging (NSV) aanwezig. Binnen deze verenigingen is men al langer bekend met het fenomeen stamboek en zeker binnen de NSV bestaan er al enkele zeer goed draaiende programma's voor diverse schildpadsoorten. Doel van deze dag bleek dan ook vooral het uitwisselen van ervaringen.

Ook op de Voorjaarslanddag van Lacerta en de NSV op 7 mei jl. was er veel aandacht voor stamboekprogramma's. Jacco van Rossum verzorgde een lezing waarin hij ondermeer inging op de activiteiten die er met betrekking tot het gebruik van stamboeken al hebben plaats gevonden en op die welke voor de toekomst nog gepland staan. Jacco verzorgde deze lezing als coördinator van het Overkoepelend Orgaan Stamboeken (het OOS). Doel van dit orgaan is het coördineren van alle activiteiten die er binnen de verenigingen op het gebied van stamboeken plaatsvinden. Het verzorgt ondermeer de registratie van alle stamboeken, maar geeft ook informatie uit zoals bijvoorbeeld een stamboekreglement en registratieformulieren. Verder verzorgt het de uitgifte van de computerprogramma's die nodig zijn voor de registratie van alle dieren binnen een stamboek. In hun informatiestand op de landdag werd een overzicht gegeven van alle stamboeken die inmiddels operationeel zijn danwel recent opgericht zijn. Hoewel nog niet zoveel als voor bijvoorbeeld schildpadden zijn er toch inmiddels al een aantal stamboeken voor slangen. Een overzicht hiervan wordt aan het einde van dit artikel gegeven.

DE PRAKTIJK VAN HET STAMBOEK

Stamboekprogramma's zijn binnen de intensieve veehouderij en in de wereld van de dierentuinen al jaren een bekend verschijnsel. Het bijhouden van alle gegevens die van belang zijn voor het optimaal functioneren van zo'n programma gebeurt met behulp van een computerprogramma. Het S.N.O.D. (Stichting Nationaal Onderzoek Dierentuinen) heeft een speciaal programma (ZRBOOK) ontwikkeld waarvan verenigingen zoals Lacerta, NSV, Dendrobatidae Nederland en de ESV op niet-commerciële basis gebruik mogen maken. De coördinatie van de diverse

stamboekprogramma's loopt momenteel via het OOS in de persoon van Jacco van Rossum. Nogmaals moet duidelijk gesteld worden, dat deelname aan een stamboek altijd op vrijwillige basis gebeurt en niet gebonden is aan het lidmaatschap van welke vereniging dan ook.

Hoe verloopt nu de deelname aan een stamboek? Eenieder die wil deelnemen kan zich aanmelden bij de stamboekhouder. Een overzicht van alle stamboeken zal regelmatig in *Litteratura Serpentium* gepubliceerd worden. De deelnemers aan een stamboek houden alle gegevens over hun dieren zelf schriftelijk bij en registreren ze m.b.v. een speciaal formulier bij de stamboekhouder. Ook mutaties, zoals bijvoorbeeld overlijden, verkoop, aankoop etc. worden met behulp van eenzelfde formulier aan de stamboekhouder doorgegeven. De stamboekhouder neemt alle gegevens over de deelnemer en zijn (legale!) dieren op in het computerprogramma. De namen van de deelnemers aan een bepaald stamboek zijn en blijven enkel bekend bij de stamboekhouder. Ook de coördinator van alle stamboekprogramma's krijgt niet de beschikking over deze gegevens. Anonimiteit is dan ook gewaarborgd! Met behulp van het computerprogramma bepaalt de stamboekhouder de meest optimale combinaties van kweekparen en zal de houders van deze dieren met elkaar in contact brengen. Het is daarna aan de deelnemers zelf om te komen tot uitwisseling van dieren.

Hoewel het natuurlijk de essentie van een stamboekprogramma is, gebeurt uitwisseling geheel op vrijwillige basis en valt onder de verantwoordelijkheid van de deelnemende partijen. De stamboekhouder is dan dus ook op geen enkele manier verantwoordelijk voor de eventuele nadelige gevolgen van deze uitwisseling.

Succesvolle kweekresultaten dienen vervolgens weer gemeld te worden aan de stamboekhouder. Bij de verkoop van dieren worden de gegevens van de nieuwe eigenaar doorgegeven aan de stamboekhouder om ook op de langere termijn een goed beeld te kunnen houden van de populatie dieren. De stamboekhouder verzorgt eenmaal per jaar een jaarverslag van het stamboek dat door alle deelnemers aan een stamboek bij hem aangevraagd kan worden.

Om ook op langere termijn een gezonde populatie dieren te kunnen waarborgen en niet te hoeven teruggrijpen op import van 'vers bloed' van wildvangdieren, zal elk stamboek minstens zo'n 30 kweekparen moeten bevatten. Minstens, want ook hier geldt 'hoe meer, hoe beter!!' Wil het initiatief van deze programma's onder slangenhouders aanslaan, zal ieder begrijpen dat dat alleen kan met de medewerking van velen. Meldt u daarom aan als deelnemer bij een van de stamboekhouders (een overzicht volgt hieronder) of als nieuwe stamboekhouder bij Twan Leenders, Prof. Bromstraat 59, 6525 AT Nijmegen, tel 080-231871.

STAND VAN ZAKEN

Inmiddels heeft zich al een behoorlijk aantal mensen aangemeld als deelnemer of als stamboekhouder. De lijst die hieronder volgt is echter op het moment van verschijnen zeker niet meer up to date, maar voor de meest recente informatie kunt u contact opnemen met Twan Leenders op het hierboven genoemde adres.

Help mee om onze hobby, het houden en kweken van slangen, een zo sterk mogelijke positie te geven en meld je aan als stamboeklid!

LITERATUUR

Leenders, T., 1994. Het belang van stamboekprogramma's voor het kweken van slangen, *Litteratura serpentium* 14: 7-8.

GEREGISTREERDE STAMBOEKEN EN STAMBOEKHOUDERS

Lampropeltis getulus floridana/californiae/nigritus

Herman Bronsgeest, Willem de Zwijgerlaan 255, 2316 EC Leiden.

Elaphe guttata

Erwin van Gelderop, Poortwachter 100, 1188 CN Amstelveen. 020-6458769.

Elaphe schrencki schrencki

Kurt Langeveld, Cantharel 12, 2925 DJ Krimpen a/d IJsel. 01807-23892.

Elaphe obsoleta

Twan Leenders, Prof. Bromstraat 59, 6525 AT Nijmegen. 080-231871

Elaphe quatuorlineata quatuorlineata

René van Marle, Perengarde 23, 3992 JM Houten. 03403-77150.

*Thamnophis*soorten

Jan van het Meer, Chopinpad 34, 1323 RZ Almere. 036-5361243.

René van der Vlugt, Pomona 106, 6708 CD Wageningen. 08370-14865.

Boa constrictor

Fred Wessels, Paradijsvogelhoek 32, 3201 PH Spijkenisse. 01880-23074.